

Årsrapport for Norsk medietidsskrift 2018-2019 – til generalforsamlingen i Norsk medieforskerlag

Norsk medietidsskrift feirer i 2019 sitt 25-årsjubileum siden første utgave i 1994.

I denne rapporten redegjøres det for de viktigste delene av driften i *Norsk medietidsskrift* i perioden siden forrige generalforsamling, i Bodø i oktober 2018. Tidsskriftet eies av Norsk medieforskerlag.

Redaksjonen

Per 1. juni 2019 består redaksjonen av følgende:

Ansvarlig redaktør

- Jens Barland, førsteamanuensis, Høgskolen Kristiania (nylig overgang fra NTNU)

Bokmeldingsredaktør

- Ivar John Erdal, førsteamanuensis, Høgskulen i Volda

Redaksjonssekretær

- Balder Holm, Universitetet i Bergen

Øvrig redaksjon

- Karoline A. Ihlebæk, postdoktor, Universitetet i Oslo
- Marius Rohde Johannessen, førsteamanuensis, Universitetet i Sørøst-Norge
- Bente Kalsnes, førsteamanuensis, Høgskolen Kristiania (nylig overgang fra OsloMet)
- Yngvar Kjus, førsteamanuensis, Universitetet i Oslo
- Erik Knudsen, postdoktor, Universitetet i Bergen
- Birgit Røe Mathisen, førsteamanuensis, Nord Universitet
- Jo Sondre Moseng, instituttleder, Høgskolen i Innlandet
- Stine Agnete Sand, førsteamanuensis, UiT Norges arktiske universitet

I tillegg har følgende vært med i redaksjonen i løpet av perioden:

- Eiri Elvestad, førsteamanuensis, Høgskolen i Sørøst-Norge (t.o.m. nr. 4-2018)

I forbindelse med temanumre har det vært utnevnt spesialredaksjoner for disse utgavene, med ansvar for de vitenskapelige artiklene:

Nr. 1-2019 om algoritmer:

- Bente Kalsnes (permanent i redaksjonen)
- Lene Pettersen, førsteamanuensis, Høgskolen Kristiania/Universitetet i Oslo

Nr. 2-2019 med bidrag fra Medieforskerkonferansen 2018:

- Birgit Røe Mathisen, hovedansvarlig (permanent i redaksjonen)
- Karoline A. Ihlebæk (permanent i redaksjonen)
- Stine Agnete Sand (permanent i redaksjonen)

Det er for tiden et godt antall redaksjonsmedlemmer. Som følge av naturlig rotasjon vil det likevel alltid være behov for å rekruttere nye medlemmer. Vi ønsker å ha alle de store institusjonene som driver medieforskning representert, samt at redaksjonsmedlemmene med sin kompetanse til sammen dekker et bredt spekter av områder innen medieforskning.

Redaksjonen har hatt to fysiske redaksjonsmøter i løpet av perioden. I tillegg har redaksjonen hatt flere Skype-møter.

Redaksjonsrådet

Dette består av Trine Syvertsen, Terje Rasmussen, Gunnar Sivertsen, Gisle Hannemyr, Jill Walker Rettberg, Martin Engebretsen, Anne Gjelsvik og Helge Øgrim.

Redaksjonsrådet har i perioden hatt ett fysisk møte, i mai 2019. Møtet var sammen med redaksjonen i Universitetsforlagets lokaler. Rådet ga innspill til redaksjonens overordnede strategier og retning.

Kommentator

Fast kommentator i 2018 var dosent Hege Lamark ved Fakultet for samfunnsvitenskap, Nord universitet.

Som vikar-kommentator i nr. 1-2019 bidro Håvar Kiberg, medieviter ved Universitetet i Oslo, med kommentar tilpasset temanummerets innhold.

Fast kommentator i 2019 er Turid Borgen, Universitetet i Stavanger, der hun er førsteamanuensis ved Institutt for medie- og samfunnsfag samt prodekan for utdanning ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Tidsskriftet er åpent for kommentarer og debattinnlegg fra andre i den løpende debatten, noe vi også har hatt i denne perioden.

Utgivelse og produksjon

Tidsskriftet utgis av Universitetsforlaget. Det utgis som et rent digitalt, *open access*-tidsskrift på plattformen idunn.no sammen med en rekke andre vitenskapelige journaler. Nye artikler utgis under Creative Commons-lisens CC-BY-NC 4.0. Det betyr at innhold kan gjengis med kreditering, men ikke til kommersiell utnyttelse. Artikler publiseres både i PDF og html-versjon.

Universitetsforlaget bruker verktøyet ScholarOne for håndtering av manus. Selv om ScholarOne er et internasjonalt anerkjent og mye brukt system, opplever både vi og forlaget at det noen ganger er litt høye terskler for brukerne. Men så lenge forlaget er knyttet til dette systemet anvender vi det, og forsøker fortløpende å gjøre det beste ut av dette for oss selv og brukerne.

Etter at NMT i 2015 gikk over til utelukkende digital publisering har vi også hatt muligheten til å publisere enkeltartikler på forhånd. Disse blir likevel knyttet til en spesifikk utgave når den er komplett. Men på denne måten kan vi for eksempel få ut stoff som er av spesiell interesse uten å vente på ordinært utgivelsestidspunkt.

Distribusjon og nedlastninger

Bruken av NMT viser at overgangen til *open access* i 2015 ser ut til å være godt mottatt, og at dette fortsetter. Statistikken for nedlastning av artikler viser følgende:

Tidsrom	Antall nedlastninger	Endring fra året før
2015	16 205	
2016	20 530	+ 27 %
2017	33 846	+ 65 %
2018	43 916	+ 30 %
Hittil i 2019, pr. 12/5.	24 945	

Artiklene er tilgjengelige både i html- og pdf-format, mens det er bruken av html som er aller mest dominerende med ca. 90 prosent av trafikken. «Antall nedlastninger» inkluderer begge format.

Det er tilfredsstillende å se økningen i bruk, og også gode tall hittil i 2019 med tanke på at man pr. 12. mai bare hadde publisert ett nummer. Vi har fått tilbakemelding fra Universitetsforlaget om at vi i mengden lesing ligger på fjerde plass blant alle de journaler og tidsskrift forlaget utgir.

Potensialet er stort for videre vekst i lesingen. De siste årene har vi vært aktive med *open access*, med nyhetsbrev ved hver utgivelse og push-varsel til de som har bestilt dette fra NMTs hjemmeside. Vi har hatt noe aktivitet for distribusjon i sosiale medier gjennom NMTs Facebook-side som i skrivende stund har 376 følgere. Her er det gode muligheter for økt aktivitet.

Manustilgang

NMT publiserer 12 vitenskapelige artikler hvert år fordelt på fire utgaver. Alle publiserte artikler er fagfellevurdert i henhold til *blind review*-systemet, der fagfellene ikke får vite hvem forfatteren er, og forfatteren ikke får vite hvem fagfellene er.

Det er mest hensiktsmessig å telle opp artikler pr. kalenderår. Slik har den statistikken sett ut de siste årene:

Tidsrom	Antall manus			Andel refusjon
	Mottatt	Publisert	Avvist	
2015	17	12	5	30 %
2016	17	12	5	30 %
2017	19	12	7	37 %
2018	20	12	8	40 %

Hittil i 2019 har vi publisert eller gjort klar for publisering 9 artikler, hvorav nr. 1 og 2 er publisert mens nr. 3 er i produksjon for publisering. Det er ytterligere 10 artikler som er avvist hittil i 2019. Det gir en ganske høy andel refusjon i 2019. Dette er nok litt spesielt akkurat i år på grunn av invitasjoner om bidrag til to temanumre. Norsk medietidsskrift har pleid å ha en refusjonsandel på bortimot 40 prosent. Et nivå omkring 40 – 50 prosent vil bli karakterisert som hensiktsmessig for å sikre kvalitetsnivået på det som blir publisert.

For øyeblikket har redaksjonen rikelig med tilsendte bidrag. Det foreligger ingen spesielle planer om nye temanummer, men gode forslag blir gjerne tatt imot. Et temanummer pr. år vil være passelig antall for å gi ut noen profilerte utgaver samtidig som det er rom for de alminnelige bidragene som kommer fortløpende.

Det er åpent for å publisere på engelsk i tilfeller der det er en grunn til det. Det har ikke skjedd i perioden.

Antall bokmeldinger har vært slik, rapportert pr. kalenderår:

2015: 20 stk.

2016: 24 stk.

2017: 11 stk.

2018: 8 stk.

Dette representerer en god innsats som det norske medieforskerfellesskapet gjør, uten vederlag. Det utgis et økende antall bøker som er aktuelle for våre lesere. Men vi erfarer også at det ikke alltid er lett å få fagfeller til å stille opp og skrive anmeldelser. Vi er derfor avhengige av en god dugnadsånd dersom vi skal holde dette stoffområdet på et godt nivå.

Tidligere år har det også vært bokanmeldelse av enkelte doktoravhandlinger som er skrevet som monografier. Det har vi ikke fått til de siste årene.

Nominasjon til «Årets artikkel»

NMT ble også invitert til å nominere én artikkel til Universitetsforlagets kåring og prisutdeling av «Årets artikkel» i 2018 blant de vitenskapelige journalene forlaget utgir. Artikkelen som fikk æren av å bli NMTs nominerte bidrag til den konkurransen var:

- Helle Sjøvaag: «Journalistikkens attraksjon til makten: Politisk kildemangfold i norske nyhetsmedier», publisert i nr. 2-2018.

Digitaliseringsprosjekt

I løpet av 2018 har vi fått digitalisert og publisert alle historiske årganger som tidligere ikke var publisert digitalt, det vil si 1994-2003. Nå ligger altså alle årganger av Norsk medietidsskrift komplett digitalt på våre hjemmesider www.idunn.no/nmt, og alle årgangene er tilgjengelig på samme måte i samme filformater.

Digitaliseringsprosjektet i 2018, som ble fullført rett før nyttår, er også blitt presentert som vår jubileumsgave til våre lesere i forbindelse med at det i 2019 er 25 år siden første utgave i 1994.

Også gammel forskning har verdi. Derfor har det vært viktig å gjøre disse tidligere årgangene tilgjengelige. Forskning med mediehistoriske perspektiver vil jo aldri gå ut på dato. Videre vil det stadig være aktuelt å oppdatere forskning, og i den sammenheng er det verdifullt å lett få tilgang til eldre publiseringer om samme tema som man skal bygge videre på.

Planene om digitalisering har vi jobbet med over flere år, men i 2018 falt brikkene på plass. Vi ble med på et større digitaliseringsprosjekt i regi av Universitetsforlaget som skulle gjøre dette med en rekke av sine tidsskrifter. Slik ble det vesentlig billigere enn dersom NMT skulle gjort dette i egen regi.

En annen fordel med å bli digitalisert samtidig med mange andre tidsskrifter var at alle skulle publiseres på samme system, som for øvrig er spesielt tilpasset open access-publisering av vitenskapelig materiale. Dette innebærer formatering, nøkkelord, metainformasjon for å være tilpasset indeksering og søkemotorer, at stoffet er tilgjengelig både i HTML- og i PDF-format – for å nevne noe. Dette kan være ganske arbeidskrevende prosesser, men hvor dette løses spesielt rasjonelt med større volum når flere går sammen.

Videre innebar prosjektet et behov for å få klarert rettighetene til digital publisering (opphavsrett) med alle forfattere i årgangene 1994-2003, både for vitenskapelige artikler, lederartikler, bokanmeldelser, kommentarer, debattinnlegg osv. Dette var en egen oppgave innen prosjektet, som ble utført av NMTs redaksjonssekretær.

En annen rettighetsklarering bestod i at Universitetsforlaget måtte få overta rettigheter fra to tidligere forlag som hadde opphavsrettslige rettigheter på forlagsnivå (den type rettigheter utgiver besitter) for de gamle årgangene. Her eksisterer det en praksis i bransjen der forlagene for tiden har rutine på å løse denne type spørsmål.

Digitaliseringsprosjektet ble finansiert ved at NMT for produksjonsåret både hadde fått produksjonstilskudd fra RAM og ifra NFR-ordningen Ceres. Det betyr at midlene fra RAM ble «til overs». Vi søkte om og fikk tillatelse til å omdisponere RAM-midlene til digital publisering av tidligere årganger.

Økonomi

Regnskapet for Norsk medietidsskrift behandles som egen sak med eget regnskapsoppsett.

Forskningsrådet (NFR) har etablert en forsøksordning gjennom Ceres for finansiering av *open access*-tidsskrifter. Gjennom Universitetsforlaget søkte Norsk medietidsskrift i 2017 på denne ordningen, og ble tatt opp for perioden 2018-2019-2020. For året 2018 og 2019 er det gitt et tilskudd som skal dekke alle produksjonskostnader for open access, men heller ikke mer. Finansieringsgraden i 2020 er avhengig av at ordningen fortsatt blir fullfinansiert gjennom statens bevilgninger til Forskningsrådet.

NMTs eiere, som representeres av styret for Medieforskerlaget, bør være oppmerksomme på hvordan denne finansieringen blir organisert fra 2021. Det var stor konkurranse om å bli med i 2017, og halvparten av søkerne ble ikke tatt med. Det ble da praktisert at søkerne fikk fullt tilskudd eller ikke noe, i stedet for en delfinansiering spredd på flere. Eksisterende ordning skal evalueres, og det innebærer at alt dette er opp til vurdering for nye typer praksis. Det er Universitetsforlaget som formelt søker, men de beste søknadene er avhengig av et stort engasjement fra utgiveren. Derfor bør Medieforskerlaget involvere seg aktivt med dette for å påvirke evalueringene og for å være sikre på å levere en best mulig søknad for kommende runde. Hvis vi mister denne finansieringen kan det økonomisk bli ganske krevende å fortsette utgivelsen på samme måte som i dag.

Norsk medietidsskrift er i dag det vi kan kalle *premium open access*. Det betyr at vi er fullfinansiert slik at det er kostnadsfritt for forfattere å sende artikler inn for fagfelleevaluering, og det er kostnadsfritt for brukerne. Det må være vårt mål at vi kan opprettholde en så tilgjengelig kanal, både for dem som skal publisere og for leserne.

Oslo, den 17. juni 2019

Jens Barland

ansvarlig redaktør i Norsk medietidsskrift

E-post: jens.barland@kristiania.no / norskmedietidsskrift@gmail.com